

ĐỀ CHÍNH THỨC

MÔN THI: NGỮ VĂN

(Dùng cho thí sinh thi vào lớp chuyên Ngữ văn)

Thời gian làm bài: 150 phút (không kể thời gian giao đề)

Ngày thi: 04/6/2025

(Đề thi gồm 02 trang)

I. ĐỌC HIỂU (3,0 điểm)

Đọc đoạn trích và thực hiện các yêu cầu:

Hòn đá nóng

- Accadi Gaïda -

(Lược một đoạn: Cậu bé Ivaxka Kuriaxkin vào vườn của nông trường ăn trộm táo, bị ông lão gác vườn bắt được nhưng thương tình thả ra. Thấy ông già tàn tật, nghèo khổ, cô đơn, cậu bé muốn giúp ông lấy lại thời niên thiếu, có một cuộc sống tốt đẹp hơn. Cậu tìm mọi cách và đã đưa được hòn đá nóng từ bãi lầy lên đỉnh núi. Đó là hòn đá có phép thần kì mà mỗi người chỉ cần đập vỡ nó thì có thể quay về quá khứ, sống lại cuộc đời mình. Cậu bé thuyết phục ông lão lên núi để đập vỡ hòn đá.)

Trước lúc hoàng hôn, ông lão đi lên núi, tới chỗ Ivaxka đang mệt rũ rời và lạnh cóng. Chú ngồi co ro, hơ quần áo ướt bần bên cạnh hòn đá nóng. Ivaxka ngạc nhiên kêu lên:

- Tại sao ông không mang theo búa, rìu hoặc xà beng? Hay là ông định lấy tay đập vỡ hòn đá chẳng?

- Không đâu, cháu Ivaxka, - lão đáp. - Ông không định lấy tay đập vỡ hòn đá. Ông sẽ không đập vỡ hòn đá nữa, bởi vì ông không muốn sống lại từ đầu.

Lúc này lão tới gần chỗ Ivaxka đang mệt mỏi, xoa đầu chú bé và Ivaxka cảm thấy bàn tay nặng nề của lão run run.

- Chắc cháu nghĩ rằng ông đã già, bị què, xấu xí và không may. Nhưng thật ra ông là người sung sướng nhất đời. Cây gổ rơi vào chân làm ông bị què, nhưng cái đó xảy ra vào lúc bọn ông đánh đổ hàng rào và xây ụ chiến đấu trong cuộc khởi nghĩa chống lại vua mà cháu mới chỉ nhìn thấy trên những bức tranh. Người ta đã nhỡ rằng ông, nhưng cái đó xảy ra vào lúc bọn ông bị tù, đã cùng nhau cất lên những bài ca cách mạng. Người ta đã dùng kiếm chém vào mặt ông trong một trận chiến đấu, nhưng cái đó xảy ra vào lúc những trung đoàn dân quân đầu tiên của ta đánh tan quân Bạch vệ. [...] Cháu Ivaxka khờ dại! Cái đó chẳng lẽ không phải là hạnh phúc ư? Cháu muốn biết ông thời niên thiếu khác ư? Thời niên thiếu của ông mặc dầu rất chật vật nhưng trong sáng và ngay thẳng!

Tới đây ông lão im lặng, lấy tẩu ra hút thuốc.

- Đùng, ông ư, - Ivaxka khẽ nói, - nhưng nếu thế thì cháu có tha hòn đá này lên núi mà làm gì kia chứ, trong khi nó có thể nằm yên dưới bãi lầy của nó?

- Thôi, cứ mặc cho nó nằm yên đấy, - lão nói, - cháu Ivaxka, cháu hãy xem rồi đây nó sẽ ra sao.

Từ đó tới nay, dù đã trải qua nhiều năm nhưng hòn đá vẫn nằm nguyên trên núi, không bị ai đập vỡ [...]

(Nguồn: <https://vanhaiiphong.vn/hon-da-nong>, người dịch: Trần Khuyển)

Câu 1. Xác định phân dẫn theo cách trực tiếp trong các câu văn:

Ivaxka ngạc nhiên kêu lên:

- Tại sao ông không mang theo búa, rìu hoặc xà beng? Hay là ông định lấy tay đập vỡ hòn đá chẳng?

Câu 2. Tìm những từ ngữ, hình ảnh miêu tả tình cảnh của cậu bé Ivaxka trong các câu văn: *Trước lúc hoàng hôn, ông lão đi lên núi, tới chỗ Ivaxka đang mệt rũ rời và lạnh cóng. Chú ngồi co ro, hơ quần áo ướt bên bên cạnh hòn đá nóng.*

Câu 3. Chi tiết xuất hiện ở phần in đậm trong đoạn trích giúp em hiểu gì về nhân vật ông lão?

Câu 4. Theo em, vì sao dù đã trải qua nhiều năm nhưng hòn đá vẫn nằm nguyên trên núi không bị ai đập vỡ?

Câu 5. Từ lời chia sẻ của ông lão: *Thời niên thiếu của ông mặc dầu rất chật vật nhưng trong sáng và ngay thẳng*, em hãy bày tỏ suy nghĩ về ý nghĩa của những trải nghiệm trong thời niên thiếu của mỗi người (trình bày bằng đoạn văn từ 7-10 câu).

II. VIẾT (7,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

“Ai cũng có một giọng nói và ai cũng khao khát tiếng nói của mình được thừa nhận. Hãy thương thức những điều vĩ đại được vén màn một khi bạn biết lắng nghe”.

(Robin Sharma, *Đời ngắn đừng ngủ dài*, NXB Trẻ, 2023, tr.145-146)

Từ nội dung được gọi ra trong ý kiến trên, em hãy viết một đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) bàn về cách để mỗi người có thể lắng nghe được tiếng nói của người khác.

Câu 2. (5,0 điểm)

Nhà phê bình Chu Văn Sơn từng chia sẻ: *Thơ là cái tiếng thì thầm tin cậy nhất đối với những trần trở trong tâm linh cá thể.*

(Chu Văn Sơn, *Đa mang một cõi lòng không yên định*, NXB Hội nhà văn, 2021, tr.120)

Bằng việc phân tích bài thơ *Mái tóc mẹ* của tác giả Nguyễn Quang Thiều, em hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

Mái tóc mẹ

- Nguyễn Quang Thiều -

(1) <i>Có sợi tóc của Mẹ đem qua vĩa rừng xuống
Một khoảng thời gian của Người lặng lẽ ra đi
Ta hiểu lắm rồi một ngày sẽ đến
Trái tim ta buốt giá âm thầm.</i>	(4) <i>Một ngày mai ta biết ngủ nơi đâu
Ta biết thờ bằng gì khi xa hương tóc mẹ
Nỗi buồn ta - mặt đất không cây lá
Ta sẽ bị cô đơn, ta sẽ bị xói mòn.</i>
(2) <i>Xin dần vật trong ta đừng tránh tiếng
Hãy gọi ta về thuở ấy ngáy thơ
Ta đã đổi lấy đôi que kẹo kéo
Bằng những sợi tóc của Người rụng xuống đêm đêm.</i>	(5) <i>Cho ta đi đôi giày tết bằng hoa buổi sớm
Rón rén về bên giấc ngủ của Người
Lòng nhẹ nhõm mây bay ta nằm vào hồi hộp
Nơi có sợi tóc của Người vừa mới ra đi.</i>
(3) <i>Ôi có phải những lần ta ngang ngược
Những lần ta làm trái lời Người
Những lần ấy tựa cơn gió lạnh
Thổi vào tóc Người như gió thổi vào cây.</i>	18/3/1986
(Nguồn: Thivien.net)

* Chú thích: Nguyễn Quang Thiều sinh năm 1957, quê ở Sơn Công, Ứng Hoà, Hà Tây. Ông là một nghệ sĩ đa tài: sáng tác thơ, viết truyện ngắn, tản văn, vẽ tranh ... Riêng trong lĩnh vực thơ, Nguyễn Quang Thiều với nỗ lực vượt bậc và tài năng xuất sắc của mình đã mang tới một giọng điệu mới cho thơ Việt.